МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 7

Матеріали

Звітної науково-практичної конференції
“Теоретико-методологічні засади та соціальна практика модернізації України: політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми”
м. Київ, МАУП, 29 листопада 2018 р.

IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції”
м. Київ, МАУП, 14 листопада 2018 р.

Міжнародної наукової конференції
“Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку”
м. Київ, МАУП, 7 грудня 2018 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 10 від 31.10.18)

Редакційна колегія:
М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2008 —

С76 Вип. 7: Матеріали. звітн. наук.-практ. конф. "Теоретико-методологічні засади та соціальна практика модернізації України: політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми", 29 листопада 2018 р.; IV Всеукр. наук.-практ. конф. "Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції", 14 листопада 2018 р.; Міжнар. наук. конф. "Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку", 7 грудня 2018 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2018. — 372 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018
© ДП "Видавничий дім "Персонал", 2018

Цімошинська О. В., Галушко О. В.
Шляхи підвищення ефективності розрахунків підприємства з постачальниками та підрядниками на підприємствах *289*

Цімошинська О. В., Головач Ю. В.
Шляхи удосконалення методики складання звіту про фінансові результати підприємства *293*

Цімошинська О. В., Логвин А. А.
Шляхи скорочення дебіторської заборгованості на підприємствах *297*

Цімошинська О. В., Малецька Л. В.
Шляхи підвищення якості та ефективності використання основних засобів підприємствах України *300*

Цімошинська О. В., Міцкан Т. І.
Шляхи удосконалення обліку розрахунків із покупцями та замовниками на підприємстві *304*

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

“Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку”

(07 грудня 2018 р.)

Бабенко О., Найдьонов І. М.
Фольклорні жанри як засоби формування звукової культури мовлення дошкільнят *306*

Бахов І. С.
Сучасні технології та соціальні мережі як стресогенний чинник психологічного здоров’я (на прикладі американської молоді) *308*

Берека В. Є.
Роль інституту післядипломної педагогічної освіти у формуванні особистісно-професійної компетентності педагога дошкільної освіти *311*

Бурлаченко С. Ю.
Педагогічний менеджмент в дошкільному навчальному закладі як підвищення якості освіти та професійного рівня педагогів *315*

Головач Н. В.
Моделі формування професійних компетенцій майбутніх фахівців дошкільних закладів освіти *317*

Грабовенко Н. В.
Психолого-фасилітативна компетентність педагога як складова його професіоналізму *321*

Гресь О. В.
Наука як невід’ємна складова освітнього процесу в рамках модернізації системи вищих навчальних закладів *325*

Гуменникова Т. Р.
Освітнє партнерство викладачів та студентів вишів, як шлях до соціальних змін *327*

Дмитренко Г. А.
Орієнтація національної системи освіти на особистість: управлінський аспект *330*

О. В. ЦІМОШИНСЬКА
д-р філос. в галузі економіки, НН ІМЕФ МАУП

Л. В. МАЛЕЦЬКА
магістрантка, НН ІМЕФ МАУП

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Успішна господарська діяльність підприємства неможлива без вирішення питання підвищення якості та ефективності використання основних засобів. Від вирішення цієї проблеми залежить фінансовий стан, конкурентоздатність підприємства на ринку і, відповідно його місце підприємства в економіці.

Забезпечення певних темпів розвитку та підвищення ефективності виробництва можливе за умови інтенсифікації відтворення та ліпшого використання діючих основних фондів підприємств. Ці процеси, з одного боку, сприяють постійному підтримуванню належного технічного рівня кожного підприємства, а з іншого – дають змогу збільшувати обсяг виробництва продукції без додаткових інвестиційних ресурсів, знижувати собівартість виробів за рахунок скорочення питомої амортизації й витрат на обслуговування виробництва та його управління, підвищувати фондовіддачу та прибутковість.

Основним шляхом підвищення якості основних засобів є забезпечення оптимального їх відтворення. Насамперед воно пов'язано із формуванням оптимальної структури основних засобів, насамперед, виробничих.

Поліпшення структури основних виробничих засобів, передовсім підвищення питомої ваги активної їх частини, сприяє зростанню виробництва, зниженню собівартості продукції, збільшенню грошових нагромаджень підприємства.

Поліпшити структуру основних виробничих засобів можна за рахунок: – оновлення та модернізації устаткування; ефективнішого використання виробничих приміщень установленням додаткового устаткування на вільній площі; – ліквідації зайвого й малоефективного устаткування.

Відтворення основних засобів – це процес безперервного їх поновлення. Розрізняють просте та розширене відтворення [3]. Просте відтворення основних засобів здійснюється в тому самому обсязі, коли відбувається заміна окремих зношених частин основних засобів або заміна старого устаткування на аналогічне, тобто тоді, коли постійно відновлюється попередня виробнича потужність. Розширене відтворення передбачає кількісне та якісне збільшення діючих основних засобів або придбання нових основних засобів. які забезпечують вищий рівень продуктивності устаткування.

Процес відтворення основних виробничих засобів має низку характерних ознак, зокрема [3]:

1) основні виробничі засоби поступово переносять свою вартість на вироблену продукцію;
2) у процесі відтворення основних виробничих засобів одночасно відбувається рух їхньої споживної вартості та вартості;

3) нарахуванням амортизаційних відрахувань здійснюється нагромадження в грошовій формі частково перенесеної вартості основних виробничих засобів на готову продукцію;
4) основні виробничі засоби поновлюються в натуральній формі протягом тривалого часу, що створює можливість маневрувати коштами амортизаційного фонду.

У процесі господарської діяльності кругообіг основних виробничих засобів проходить три стадії [3]. На першій стадії відбувається продуктивне використання основних виробничих засобів та нарахування амортизаційних відрахувань. На цій стадії основні виробничі засоби в процесі експлуатації зношуються й нараховується сума зносу. Вона є підставою для списання суми амортизаційних відрахувань на витрати після завершення процесу виробництва. На першій стадії кругообороту основних виробничих засобів втрачається споживна вартість засобів праці, їхня вартість переноситься на вартість готової продукції. На другій стадії відбувається перетворення частини основних виробничих засобів, які перебували в продуктивній формі, на грошові кошти через нарахування амортизаційних відрахувань. На цій стадії формується амортизаційний фонд. На третій стадії в процесі виробництва відбувається поновлення споживної вартості частини основних виробничих засобів. Це поновлення здійснюється заміною зношених основних виробничих засобів на нові за рахунок амортизаційного фонду.

Просте відтворення основних виробничих засобів здійснюється у двох формах:

1) заміна зношених або застарілих основних виробничих засобів;

2) капітальний ремонт діючих основних засобів.

За простого відтворення у кожному наступному циклі відбувається створення основних виробничих засобів у попередніх обсягах та з однаковою якістю. Джерелом фінансування заміни зношених основних засобів є нарахована сума амортизації. За розширеного відтворення кожного наступного циклу здійснюється кількісне і якісне зростання основних виробничих засобів. Джерелом фінансування таких змін є використання частини створеного додаткового продукту.

Необхідність оновлення основних виробничих засобів за ринкових відносин визначається передовсім конкуренцією товаровиробників. Саме конкуренція спонукує підприємства здійснювати прискорене списання основних виробничих засобів з метою нагромадження фінансових ресурсів для наступного вкладання коштів у придбання більш прогресивного устаткування, впровадження нових технологій та іншого поліпшення основних виробничих засобів.

Забезпечення певних темпів розвитку і підвищення ефективності виробництва можливе за умови інтенсифікації відтворення та ліпшого використання діючих основних засобів підприємств. Ці процеси, з одного боку, сприяють постійному підтримуванню належного технічного рівня кожного підприємства, а з іншого – дають змогу збільшувати обсяг виробництва продукції без додаткових інвестиційних ресурсів, знижувати собівартість виробів за рахунок скорочення питомої амортизації й витрат на обслуговування виробництва та його управління, підвищувати фондовіддачу і прибутковість.

Джерела фінансового забезпечення відтворення основних засобів підприємств можна розподілити на власні, централізовані та залучені фінансові ресурси [2,с.163]. До власних джерел фінансового забезпечення відтворення основних засобів підприємств відносять прибуток від основної операційної та іншої операційної діяльності; від фінансово-інвестиційної діяльності; від позареалізаційних операцій; амортизаційні відрахування; надходження від реалізації вибулих основних засобів. Специфіч-

ним джерелом фінансування відтворення основних засобів, що не вимагає вкладень, є їх індексація. Головним джерелом відтворення основних засобів є амортизаційні відрахування і прибуток.

Підґрунтям реалізації процесу відтворення на підприємствах у сучасних умовах господарювання є процесно-функціональний підхід щодо розуміння процесу кругообігу основних засобів, кожна стадія якої має свої особливості як відносно власного функціонального призначення, так і використовуваних методів планування [2, с. 163]. Так, процес формування основних засобів є вихідним при реалізації кругообігу основних засобів, тому має суттєвий вплив на подальші процеси їх освоєння, використання та відшкодування. З метою підвищення ефективності управління відтворенням основних засобів даний процес слід планувати з урахуванням стратегічного напрямку розвитку підприємства на основі методу цільового планування, тобто виходячи з поставлених цілей. Такий підхід враховує попит на реалізацію продукції, рівень прибутковості та відповідну частку ринку, що його займає підприємство. Із зниженням попиту на продукцію зменшуються поточні потреби підприємства щодо розширення його матеріально-технічної бази, що призводить до перегляду форм та методів відтворення основних засобів. Формалізовано описує процес формування та освоєння основних засобів коефіцієнт технічної оснащеності. Оптимальне значення даного показника характеризує специфіку господарської діяльності підприємств різного галузевого спрямування.

Напрямки підвищення ефективності використання основних фондів повинні визначатися існуючим станом підприємства, зумовленим впливом зовнішніх і внутрішніх факторів середовища його функціонування.

У цілому сукупність резервів покращення використання основних засобів підприємства може бути поділена на три великих групи:

1. Технічне вдосконалення засобів праці, яке передбачає: технічне переозброєння на базі комплексної автоматизації та впровадження гнучких виробничих систем; заміну застарілої техніки, модернізацію обладнання; ліквідацію вузьких місць і диспропорцій у виробничих потужностях підприємства; механізацію допоміжних та обслуговуючих виробництв; розвиток винахідництва та раціоналізаторства.
2. Збільшення тривалості роботи машин та обладнання за рахунок: ліквідації незадіяного обладнання (здавання його в оренду, лізинг, реалізація тощо); скорочення строків ремонту обладнання; зниження простоїв: цілозмінних та всередині змін.
3. Покращення організації та управління виробництвом, а саме: прискорення досягнення проектної продуктивності введених в експлуатацію основних фондів; впровадження наукової організації праці та виробництва; покращення забезпечення матеріально-технічними ресурсами; вдосконалення управління виробництвом на базі сучасної комп'ютерної техніки; розвиток матеріальної зацікавленості працівників, що сприяє підвищенню ефективності виробництва.

Усю сукупність технічних, організаційних та економічних заходів щодо ліпшого використання основних засобів підприємства можна умовно поділити на дві групи:

1) збільшення екстенсивного завантаження;

2) підвищення інтенсивного навантаження [3].

При цьому необхідно враховувати, що: якщо екстенсивне завантаження машин та устаткування обмежується тільки календарним фондом часу, то можливості підвищення інтенсивного навантаження устаткування, його продуктивності практично не є такими обмеженими; здійснення заходів екстенсивного напрямку, як правило, не потребує

капітальних витрат, а підвищення рівня інтенсивного використання виробничого апарату пов'язане зі значними інвестиціями; проте останні порівняно швидко окупаються за рахунок одержаного внаслідок інтенсифікації додаткового економічного ефекту.

Значному поліпшенню екстенсивного завантаження засобів праці сприяє зниження частки недіючого устаткування, яка на підприємствах України є дуже значною (кілька десятків тисяч одиниць), а також виведення з експлуатації зайвого устаткування та такого, що неефективно використовується.

Вирішальне значення для підвищення рівня інтенсивного використання основних засобів має своєчасна заміна та модернізація фізично спрацьованого й технічно застарілого устаткування. Для підтримування порівняно високого технічного рівня виробництва на підприємствах треба щорічно замінювати 4—6 % і модернізувати 6–8 % діючого парку машин, устаткування та інших видів знарядь праці.

До важливих факторів, що зумовлюють зростання продуктивності устаткування за одиницю часу, належать також запровадження нових технологій, інтенсифікація виробничих процесів.

Підприємствам різних галузей властиві специфічні способи інтенсифікації технологій виготовлення продукції, виконання робіт або надання виробничих послуг.

Значного підвищення інтенсивного навантаження устаткування на підприємствах можна досягти завдяки застосуванню прогресивних форм і методів організації виробництва (концентрації, спеціалізації, кооперування та комбінування, що уможливлюють використання високопродуктивного автоматизованого устаткування.

Досить істотні резерви ліпшого екстенсивного та інтенсивного використання основних засобів можна реалізувати з уведення в дію нового устаткування.

За умов ринкової економіки процес господарювання в цілому має передбачати достатні економічні стимули для забезпечення ефективного використання основних засобів, усього майна підприємств. Дійова система таких колективних та індивідуальних економічних стимулів на підприємствах різних галузей народного господарства України поки що перебуває тільки на стадії становлення й розвитку.

Щоб використання основних засобів було справді економічно вигідним та ефективним, необхідно не тільки стежити за його технічним станом своїми силами, а й залучати висококваліфікованих фахівців при проведенні складних ремонтів; розширювати ринки збуту продукції, більш активно залучаючи спеціалістів маркетингового відділу; застосовувати передові технології; модернізувати устаткування; удосконалювати планування, управління й організацію праці та виробництва; знижувати фондомісткість; підвищувати фондовіддачу та продуктивність праці на підприємстві; стежити за змінами на валютному ринку, а також у разі потреби застосовувати орендоване устаткування та нові форми організації праці з метою підвищення ефективності виробництва.

Джерела

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби", затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27.04.2000 р. із змінами, внесеними згідно з Наказом Мінфіну № 48 від 08.02.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00.
2. Горященко Ю. Г. Фінансовий аналіз стану основних засобів та джерела фінансування процесу їх відтворення / Ю. Г. Горященко // Інноваційна економіка . – 2013. – № 11. – С. 161–167.
3. Якимащенко В. Ремонти та поліпшення основних засобів у податковій декларації / В. Якимащенко. Баланс, 2012. – № 60. – С. 35–37.